Duurzaamheid- toolbox: Aan de slag met duurzaamheid in jouw organisatie

Hoe helpt de toolbox jou?

De tools in deze ESG Toolbox bieden praktische handvatten waarmee je:

- je donaties en projecten eenvoudig kunt koppelen aan duurzaamheidsdoelen zoals de ESG-vereisten;
- de impact van je bijdragen zichtbaar maakt voor interne én externe stakeholders;
- stapsgewijs toewerkt naar een transparante en geïntegreerde duurzaamheidsaanpak;
- een sterk en duurzaam profiel voor je organisatie uitbouwt.

Wat is het doel van deze toolbox?

Het doel is om organisaties te ondersteunen bij het zetten van de eerste stappen richting een duurzaamheidsverhaal. Dit begint met inzicht krijgen in waar je vandaag staat op het vlak van duurzaamheid. We gebruiken daarvoor het ESG-framework zodat je, als je dat wenst, ook een vrijwillige rapportage kan opstellen volgens de nieuwe Europese richtlijnen.

Wie is de doelgroep voor deze oefening?

Deze toolbox is bedoeld voor kleine productiebedrijven, lokale handelaars en andere organisaties die hun interne werking willen verduurzamen en extern een positieve impact willen maken op hun omgeving.

Het plan van aanpak:

vier stappen naar een strategisch ESG-kader Met deze toolbox doorloop je vier duidelijke stappen:

1. Je brengt je waardeketen in kaart.
2. Je vult de ESG Kickstarter in en ontvangt een analyse op maat.
3. Je bepaalt je strategische focus en legt de link met eventuele donaties.
4. Je gaat concreet aan de slag met aanbevelingen uit je ESG Maturiteitsrapport.

Elke stap wordt hieronder in detail uitgelegd, met concrete instructies zodat je meteen aan de slag kunt.

Stap 1: Breng je waardeketen in kaart

De eerste stap is het opmaken van de waardeketen van jouw organisatie. We kijken zowel upstream (grondstoffen, leveranciers) als downstream (klanten, gebruikers). Waar komen je grondstoffen vandaan? Hoe lever je jouw product of dienst? Waar eindigt het? Door dit in kaart te brengen, krijg je inzicht in waar je vandaag impact maakt én waar je in de toekomst het verschil kan maken. Natuurlijk beginnen we in deze waardeketen bij een beschrijving van je eigen organisatie. Ben je geen productiebedrijf maar een leverancier van diensten? Probeer dan toch ook deze oefening even onder de loep te nemen. Je gaat versteld staan van de informatie die ze jou gaat geven over je aankoopbeleid en je klanten.

Fase 1: Beschrijf je businessmodel en strategie. Geef een beknopte maar duidelijke beschrijving van de kern van je onderneming:

- Producten en diensten: welke groepen van producten en/of diensten zijn het belangrijkst in je aanbod?
- Markten waarin je actief bent: werk je B2B of B2C? In welke landen of regio's ben je actief?
- Belangrijkste relaties in de waardeketen: denk aan je belangrijkste leveranciers, klanten, distributeurs of andere partners. Geef ook aan hoeveel leveranciers je hebt, uit welke sectoren en welke landen ze komen.
- Koppeling met duurzaamheid: bevat jouw strategie elementen die gericht zijn op of gevolgen hebben voor duurzaamheid? Geef hiervan een korte toelichting.

🛠 TIP: Gebruik een eenvoudig schema om je waardeketen visueel voor te stellen: van grondstoffenleverancier tot eindklant.

Bonus: Visualiseer je waardeketen Een eenvoudige tekening of stroomdiagram helpt om de structuur van je waardeketen helder te maken. Bijv.: Grondstoffenleveranciers (DE, IT) ↓ Productie in eigen atelier (BE) ↓ Distributeurs (NL, BE) ↓ Professionele schilders (B2B-klanten)

Fase 2: Verzamel gegevens over leveranciers en klanten. Voor de rapportering moet je informatie verzamelen over je belangrijkste waardeketenpartners:

- Het geschat aantal leveranciers dat je hebt.
- De sectoren waarin deze leveranciers actief zijn.
- De landen of regio's waar ze gevestigd zijn.

🛠 TIP: Gebruik bestaande leveranciersbestanden, CRM-gegevens of aankoopdata.

Fase 3 : Beschrijf duurzaamheidsbeleid en acties in je waardeketen. Voorzie een korte toelichting op wat jouw onderneming doet om duurzaamheid in de waardeketen te bevorderen:

- Praktijken: bijvoorbeeld duurzaam inkoopbeleid, partnerschappen rond circulariteit, controle op sociale werkomstandigheden bij leveranciers.
- Beleid: heb je een formeel duurzaamheids- of inkoopbeleid dat (ook) geldt voor leveranciers of klanten?
- Toekomstplannen en doelen: zijn er nieuwe initiatieven gepland? Heb je doelstellingen geformuleerd?
- Verantwoordelijkheid: wie in het bestuur of management is verantwoordelijk voor het opvolgen van deze zaken?

Stap 2: Doorloop de ESG Kickstarter

De ESG Kickstarter is een digitale zelfscan die je op een laagdrempelige manier helpt om inzicht te krijgen in je duurzaamheidsprestaties. In slechts 15 minuten krijg je een eerste beeld van waar jouw organisatie vandaag staat en op welke duurzaamheidsthema's je het grootste verschil kunt maken. Het is een praktische tool voor bedrijven die willen starten met duurzaamheid, of hun aanpak willen structureren en onderbouwen.

Wat doe je concreet?

1. Ga naar de ESG Kickstarter via de link https://ideasustainability.be/kickstarter/
2. Vul de scan in. Je krijgt vragen over:
    - Hoe duurzaamheid is ingebed in je strategie, organisatie en communicatie.
    - Op welke ESG-thema's je al werkt, en welke thema's je belangrijk vindt voor de toekomst.
3. Je hoeft niets op te zoeken of voor te bereiden. Antwoord gewoon op basis van je buikgevoel en huidige werking.
4. Na het invullen ontvang je automatisch een rapport in je mailbox.

Wat vind je terug in het rapport? Het rapport bestaat uit twee delen:

1. ESG Maturiteit

- Hier zie je hoe ver je al staat qua strategie, organisatie en communicatie rond duurzaamheid.
- Je krijgt per onderdeel een score (0 tot 5) met een typering zoals "Tactisch Talent" of "Betrokken Veranderaar".
- Bij elke score horen concrete aanbevelingen: wat ontbreekt nog? Waar kan je mee starten? Welke eerste acties zijn haalbaar? Met deze input ga je aan de slag in stap 4.

2. ESG Kompas

- In dit deel zie je hoe je scoort op 21 ESG-thema's.
- Deze worden weergegeven in een impact-inspanning-matrix:
    - Hoge inspanning, lage impact
    - Hoge inspanning, Hoge impact
    - Lage inspanning, Hoge impact
    - Lage inspanning, lage impact
- Deze matrix helpt je om te bepalen waar je organisatie het meeste potentieel heeft en waar je je tijd en middelen het best op inzet.
- Elk thema is gekoppeld aan concrete tips.

De inzichten uit het ESG Kompas vormen het vertrekpunt voor de strategische keuzes die je maakt in stap 3. Ze helpen je om gefocust en onderbouwd verder te werken aan je duurzaamheidsstrategie.

OPMAAK: Mogelijke visuals terug te vinden in:

ESG kickstarter report- Export kopie.docx

ESG kickstarter content input .docx voor het kompas en de matrix

Stap 3: Bepaal je strategische focus en link met donaties

Fase 1: Wat is impact maken voor jouw organisatie?

Impact maken kan op twee manieren: intern, binnen je eigen werking, en extern, via de diensten of samenwerkingen die je aangaat met anderen. Een goed vertrekpunt om hierover na te denken is de matrix uit het ESG Kickstarter-rapport. Die helpt je om te analyseren waar je vandaag al op inzet, waar je snel winst kunt boeken en waar de grote opportuniteiten of valkuilen liggen.

Bekijk de vier kwadranten uit de matrix:

- **Hoge inspanning, lage impact**
  Dit zijn thema's waar je vandaag veel tijd of middelen in steekt, maar die weinig duurzame impact opleveren. Vraag je af of je hiermee moet doorgaan. Is dit nog de moeite waard? Wat levert het op voor je organisatie, je klanten of de samenleving?
- **Hoge inspanning, Hoge impact**
  Dit is het laaghangend fruit. Thema's waar je met relatief weinig inspanning toch een groot verschil kan maken. Hier liggen kansen die je best meteen benut. Deze acties zijn vaak snel uitvoerbaar en leveren concrete resultaten op.
- **Lage inspanning, Hoge impact**
  Dit zijn thema's met veel potentieel, maar ze vragen ook een stevige investering. Ga na of je organisatie hier klaar voor is. Heb je voldoende financiële en personele middelen om dit op lange termijn vol te houden? Wat is de return on investment (ROI) van deze inzet?
- **Lage inspanning, lage impact**
  Dit zijn thema's waar je weinig op inzet én die weinig bijdragen aan duurzaamheid. Deze zijn wellicht geen prioriteit en je kan er beter mee stoppen of ze uit je strategie halen.

Door deze analyse te maken, krijg je een helder overzicht van waar je organisatie het verschil kan maken en waar je best (her)investeert. Het vormt de basis voor het bepalen van jouw impactthema's in de volgende stap.

Wat doe je concreet?

1. Neem de matrix bij de hand en analyseer je scores per ESG-thema.
2. Selecteer de 8 thema's waarvan jij inschat dat je organisatie hier het meeste impact op kan maken.
3. Formuleer voor elk van deze thema's:
   - Waarom je kiest om hierop in te zetten.
   - Wat je verwacht dat het effect zal zijn.
   - Hoe dit past binnen je bredere strategie.
4. Werk dit tekstueel uit: deze "impactthema's" vormen de ruggengraat van je duurzaamheidsverhaal. Gebruik hiervoor eventueel onderstaande tabel.

Impact thema	Definitie voor jouw organisatie van dit thema = wat betekent dit thema	Waarom zet je er op in?	Hoe past het binnen je brede strategie?

	voor jouw organisatie?		

5. Betrek collega's of stakeholders om dit lijstje te verfijnen.

Fase 2: Koppel je impactthema's aan projecten en donaties

Je strategische focus ligt vast. Nu kan je deze doortrekken naar je externe engagementen zoals projecten of donaties. Hieronder lichten we toe hoe drie concrete projecten bijdragen aan ESG-doelstellingen volgens de ESRS-standaarden. Gebruik dit als inspiratie of als basis voor je eigen analyse.

Onze projecten door de lens van ESG

Bij het realiseren van onze missie om kinderen uit kwetsbare situaties te ondersteunen, kijken we verder dan filantropie alleen. Onze projecten zijn geen losstaande goede doelen, maar worden ingezet als katalysatoren voor duurzame verandering. We meten hun impact niet enkel op basis van directe resultaten, maar ook door de lens van Environmental, Social en Governance (ESG) principes. Elk initiatief draagt bij aan een betere wereld doordat het een duidelijke link legt tussen maatschappelijke uitdagingen, materiële duurzaamheidsthema's en meetbare uitkomsten. Zo transformeren we niet alleen levens, maar creëren we ook tastbare waarde op ESG-gebied.

Om dit zichtbaar te maken, koppelen we onze projecten aan specifieke ESG-thema's én aan de relevante standaarden binnen het ESRS-kader. Ben je als bedrijf al bezig met CSRD-rapportering, dan vormen deze verwijzingen naar de ESRS-standaarden een handig aanknopingspunt. Ben je daar nog niet mee bezig, negeer dan gerust de codes en focus op de inhoud van de topics die erachter schuilgaan. Zo krijg je als organisatie steeds een helder beeld van de impact die je mee mogelijk maakt.

1. **Onderwijs – Digitale gelijke kansen** Met hergebruikte laptops zorgen we ervoor dat kinderen in kansarme situaties toegang krijgen tot onderwijs. Dit initiatief bevordert de circulaire economie en draagt bij aan afvalreductie *(Environmental –E5: Circulaire economie – topic inkomende hulpbronnen, topic uitgaande hulpbronnen en topic afval)*. Het project versterkt gemeenschappen door inclusieve onderwijsmogelijkheden te bieden *(Social – ESRS S3: Getroffen gemeenschappen- topic getroffen gemeenschappen)*. Bovendien stimuleert het samenwerking tussen bedrijven en maatschappelijke organisaties, wat bijdraagt aan verantwoord zakelijk gedrag *(Governance – ESRS G1: Zakelijk gedrag – topic communicatie, topic beheer van relaties met leveranciers en betalingspraktijken)*.
2. **Voeding – Warme maaltijden voor elk kind** We streven ernaar dat geen enkel kind met honger naar school gaat. Het gebruik van lokale voedselketens minimaliseert de ecologische voetafdruk en draagt bij aan duurzame consumptiepatronen *(Environmental –E5: Circulaire economie – topic inkomende hulpbronnen, topic uitgaande hulpbronnen en topic afval)*. Het project ondersteunt de gezondheid en het welzijn van kwetsbare gemeenschappen *(Social – ESRS S3: Getroffen gemeenschappen- topic getroffen gemeenschappen)*. Tegelijkertijd zorgt

de samenwerking met lokale leveranciers voor ethisch en verantwoord relatiebeheer *(Governance – ESRS G1: Zakelijk gedrag – topic beheer van relaties met leveranciers en betalingspraktijken).)*.

3. **Cultuur – Kansen voor iedereen** We maken cultuur toegankelijk voor alle kinderen, ongeacht hun achtergrond. Door het organiseren van duurzame lokale evenementen beperken we de impact op het milieu *(Environmental – ESRS E2: Impact op lokale ecosystemen met topics: topic verontreiniging van lucht, water en bodem)*. Dit bevordert sociale cohesie en participatie binnen gemeenschappen *(Social – ESRS S3: Getroffen gemeenschappen- topic getroffen gemeenschappen)*. De samenwerking met culturele organisaties versterkt de bedrijfscultuur en stimuleert ethisch gedrag *(Governance – ESRS G1: Zakelijk gedrag – Bedrijfsethiek). W*at doe je concreet?

1. Bekijk welke van deze projecten jouw organisatie steunt of wil steunen.
2. Leg de expliciete link met je geselecteerde impactthema's uit stap 3 en de topics die je kan vinden achter de ESRS.
3. Benoem welke ESG-thema's aan bod komen via jouw steun of samenwerking.
4. Gebruik dit als input om onderstaande tabel aan de vullen.

Impact thema	**Definitie voor jouw organisatie van dit thema = wat betekent dit thema voor jouw organisatie?**	**Waarom zet je er op in?**	**Hoe past het binnen je brede strategie?**	**Hoe leg je de link met je donatie aan OVWB?**

Stap 4: Ga concreet aan de slag met de ESG Maturiteit

Tot slot kijk je naar je ESG-maturiteit: hoe ver staat jouw organisatie op vlak van strategie, organisatie en communicatie?

Wat doe je concreet?

1. Neem het ESG-maturiteitsrapport bij de hand (onderdeel van de ESG Kickstarter).
2. Noteer voor elk domein (strategie, organisatie, communicatie) in onderstaande tabel:
    - Je huidige score (op 5).
    - De aanbevelingen die bij jouw score horen.
    - Je eigen beoordeling: klopt dit? Wat herken je?
3. Formuleer per domein minimaal één concrete actie waarmee je het niveau wil verhogen. Denk klein en realistisch – kleine stappen tellen ook.

ONDERWERP	Huidig punt op 5	Concrete aanbevelingen uit de ESG maturiteit-scan	Je eigen beoordeling: klopt dit? Wat herken je?	Concrete acties die we gaan ondernemen om het niveau te verhogen
Strategie				
Organisatie				
Communicatie				

4. Betrek je team bij deze oefening. Vraag hun mening en ervaringen. Je kan dit ook tijdens een teamvergadering doen.

Tot slot

Als je alle stappen hebt doorlopen, heb je nu een sterk strategisch kader voor duurzaamheid in jouw organisatie. Wil je verder aan de slag met dubbele materialiteit, stakeholderbetrokkenheid of rapportering? IDEA Sustainability biedt hiervoor aanvullende tools en begeleiding. Neem gerust contact op, we helpen je graag verder.

Succes – en proficiat met je eerste stappen naar een duurzamere organisatie!